

▶ VODNE KAPLJICE IN VODA OKROG NAS / Gabrijela Kocjančič / Vrtec Sežana

▶ Dandanes je naše življenje vse bolj odtujeno od narave. Nimamo več neposrednega stika z naravo in živi svet spoznavamo le s pomočjo literature, posnetkov in ostalih virov. Kljub temu je naše življenje tesno povezano z vodo. Vodo pijemo, z njo se umivamo, potrebujemo jo pri pripravi hrane, v njej se zabavamo. Voda je osnova življenja na planetu Zemlja.

Predšolski otrok je zelo aktiven, rad spoznava in raziskuje okolje. Odrasli ga pri tem usmerjamo in mu pomagamo, da bo razumel svet, v katerem živi. Otrok se ob stiku z naravo in okoljem nenehno uči, hkrati pa si ob vsakdanjih razgovorih s strokovno delavko in ob njenem zgledu bogati besedni zaklad. Otroci naj dobijo temeljne izkušnje in znanja o naravi in razumevanju njenih povezav. Pri tem je treba skrbeti za občutek sopripadnosti z naravo, za spoštovanje narave in za pomen njenega varovanja. Otrokom je potrebno omogočiti bogata doživetja narave in jih spodbujati k opazovanju, raziskovanju, eksperimentiranju, sistematiziranju in sklepanju. Delovali in obnašali se bodo kot znanstveniki, le na njim primerni stopnji. Svet okoli nas je poln naravnih čudes. Ko stopimo ven, zagledamo sonce, ki nas greje in oblake, ki nam prinašajo dež in s

tem vodo, ki je nujno potrebna za življenje. Pogosto se niti ne zavedamo, kako malo vemo o njej.

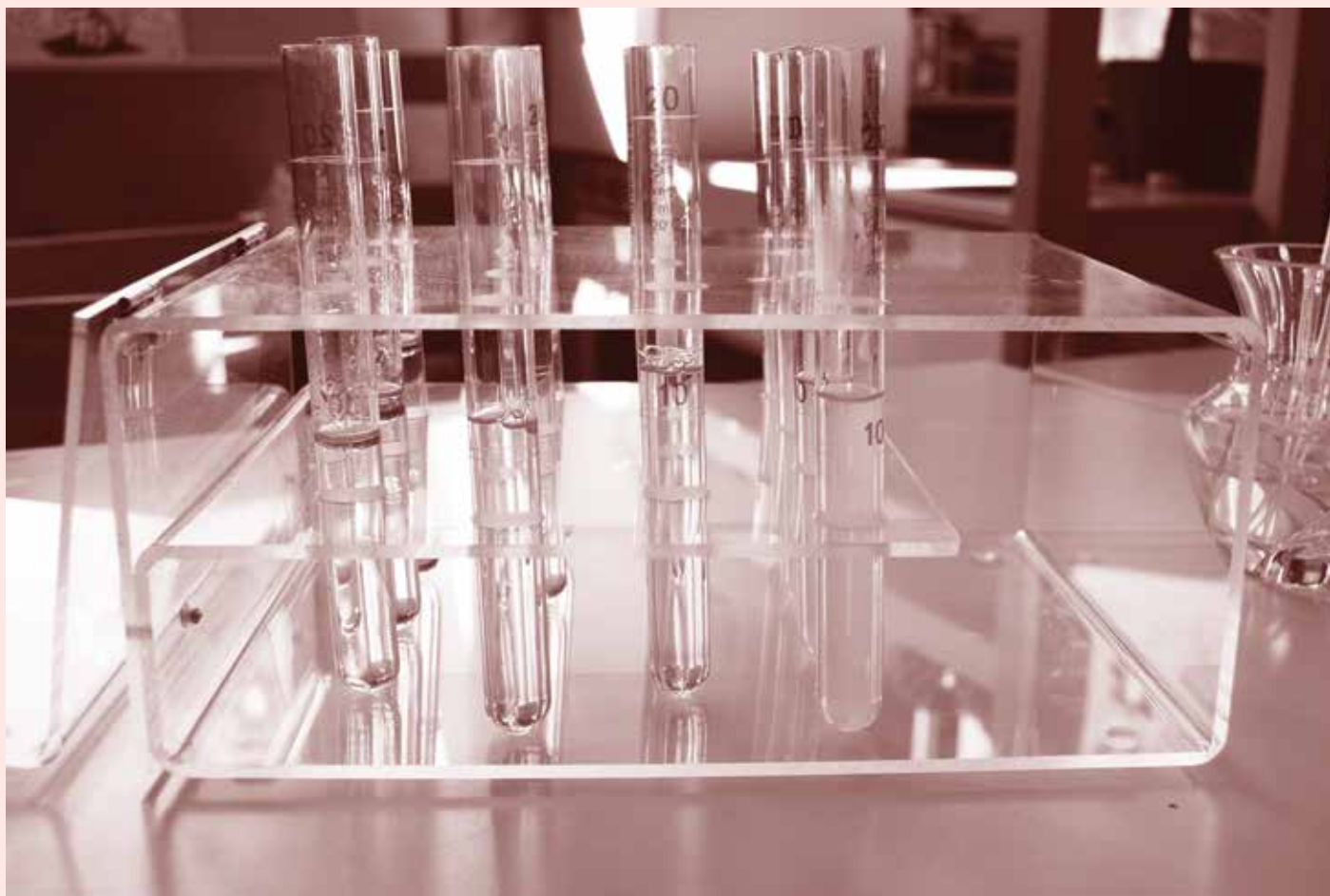
Kljub navidezni preprostosti danes niti fiziki niti kemiki ne poznajo vseh skrivnosti vode. Voda je življenjskega pomena za vsa živa bitja. Predstavlja približno dve tretjini teže našega telesa. Ljudje jo dobimo s hrano in pijačo, izločimo jo s sečem, dihanjem in znojenjem. Podobno velja za številne vrste živali. Rastline jo vsrkavajo skozi korenine in oddajajo skozi liste. Ker so v vodi raztopljene različne snovi, kot so sladkor, sol in rudniške snovi, tudi te krožijo skozi živa bitja in jim omogočajo razvoj in življenje. Pomen vode za življenje na Zemlji bi lahko razdelili na fiziološki, higienski in ekonomski. Voda omogoča funkcioniranje našega organizma, pa tudi vzdrževanje higiene. Za ta namen

porabimo precej več vode kot za fiziološke potrebe. Največ vode pa se porabi v industriji, prometu, kmetijstvu in drugih gospodarskih panogah, torej za ekonomski namen. Voda je pomembna tudi kot izvor in prenosnik energije ali kot hladilno sredstvo. Voda je tudi življenjski prostor za številne rastline in živali v potokih, rekah, jezerih, morjih. V njej lahko živijo stalno, na primer alge in ribe, ali občasno, na primer žabe in želve.

Nastajanje pobude oziroma ideje s končnim ciljem

Otrokom je vsakršen stik z vodo prijeten (ob lijaku, po lužah). Radi imajo dež in dejavnosti, povezane s tem pojavom, so jim vedno zanimive, pa tudi zabavne. Najprej nas je zanimalo, kaj se otrokom sploh utrne ob besedi VODA. Otroci so odgovorili, da je to dež, da je voda za piti, lahko je poplava, povezali

so jo z bazenom in morjem, z njo si lahko naredimo limonado, če se sneg stopi, nastane voda. Tako so razmišljali otroci, preden smo se lotili spoznavanja vode v naravi. Vodo in njene lastnosti so otroci odkrivali prek različnih eksperimentov, ki smo jih izvedli v »vodnem kotičku«.

Uvodna dejavnost

Otrokom sva predstavili pravljico »Dežne kapljice«. Pravljico so lepo sprejeli, saj prikazuje, kako potuje kapljica. Konec pravljice se je otrokom še posebej vtisnil v spomin in v razmislek, saj pravi kako, se je kapljica ustavila na ustnicah deklice in se odločila, da bo tam ostala, da deklica ne bo nikoli več žejna. Od tu smo šli dalje.

Odkrivanje lastnosti vode

Najprej smo se pogovarjali o lastnostih vode. Otroci so menili, da je voda bele, srebrne in modre barve, da je fina... Ugotavljali so, da nima okusa, da je lahko mrzla, lahko je topla, čista, umazana... Iz izkušenj so povedali, za kaj vse uporabljamo vodo (za umivanje, pitje, kuhanje, kopanje, pranje, za zalivanje), kdo potrebuje vodo ... in na koncu prišli do ugotovitve, da jo potrebujemo vsi.

Raziskovalne naloge z vodo in različnimi snovmi.

1. Poizkus : kozarec, čista voda, zvonček, moder tuš. Upoštevali smo načelo nazornosti. Otroci so postavili zvonček in regrat v modro obarvano vodo. Zvonček in regrat sta postala modra, ker sta bila pobarvana vodo. Ob tej ugotovitvi smo se pogovarjali o onesnaževanju vode, saj se v glavnem uči tako, da preizkuša. Strokovni delavci moramo organizirati situacije, ki otrokom omogočajo, da sami odkrivajo. Na ta način bomo dosegli mnogo boljše uspehe, kakor če bi jim samo pripovedovali o dogajanjih.
2. Poizkus: mešanje vode z različnimi tekočimi snovmi: (epruvete, kapalke, voda, olje, kis, pomarančni sirup, detergent). Kaj vse lahko zmešamo z vodo? Pri kuhanju vodi dodajamo sladkor, sol... Otroci so mešali vodo z različnimi tekočimi snovmi, svoje ugotovitve so povedali in narisali v eksperimentalni dnevnik. Kaj se je zgodilo z vodo in snovmi, so otroci opazovali z vsemi čutili, opazovali so, kaj se s snovmi in z vodo dogaja, nekatere tudi okušali, vohali in otipali. Odkrivali in spoznavali so, kako se snovi med seboj mešajo in

kako se lastnosti spreminjajo. Ugotavljali so, kako naredimo kapljico in se ob tem igrali s kapalkami. Kapljico lahko naredimo tudi z različnimi tekočinami, kot so olje, detergent, sadni sirup, črnilo. Otroci so se srečevali z že poznanimi in novimi izrazi ter si s tem širili besedni zaklad (epruveta, kapalka, kaplja, kapljanje).

3. Poizkus: mešanje vode s snovmi v prahu (kozarci, voda, sol, sladkor, kava, žlice). Otroci so najprej vse snovi otipali, poizkusili in pomešali z žlico, brez vode. Snovi so nato mešali z vodo in ugotavljali, kaj se je zgodilo. Tudi tukaj so opazovali in spremljali z vsemi čutili, ugotovitve narisali v dnevnik, risbice pa sva učiteljski opremili z njihovimi komentarji.

Nadgrajevanje spoznanj:

Ogledali smo si vaški naravni kal in življenje v njem. S seboj smo v igralnico v kozarcu za vlaganje odnesli paglavce. V igralnici bodo opazovali paglavce in ugotavljali, kaj se bo z njimi zgodilo.

Udeleženci projekta

Otroci obiskujejo Vrtec Sežana, enoto Lokev, kombinirano skupino otrok starih 2 – 6 let,

v katero je vključenih devetnajst otrok. Projekt je potekal meseca marca in aprila ter se nadaljeval v poletnih mesecih.

Evalvacija projekta

Voda je dragocena in z njo moremo varčevati. Tako smo otroke spodbujali k razmišljanju, kako moramo varčevati z vodo in zakaj. Ob razstavljenem materialu in eksperimentalnih dnevnikih smo skupaj naredili evalvacijo projekta Vodne kapljice in voda okrog nas. Izjave otrok smo zapisali na priložen plakat in v eksperimentalni dnevnik. Od doma so otroci prinašali slikovni material, katerega smo uporabili za plakat. Ob njem so se otroci večkrat ustavljali in pripovedovali svoje zgodbe ob slikah. Izmenjali so si izkušnje in razpravljali o tem, kar vidijo.

Otroci so v pogovoru dokazali, da so se veliko naučili in si zapomnili. Vsi so z veseljem sodelovali v projektu in niso pokazali nezanimanja. Otroci so izrazili željo, da bi delali še več poizkusov z vodo, zato bomo projekt najverjetneje nadaljevali v smeri spoznavanja agregatnih

stanj. Otroci so ob igri z vodo osvojili ogromno novih izrazov in preko poizkusov in izkustvenega učenja dobili veliko odgovorov o vodi (kdo jo potrebuje in zakaj je tako pomembna za življenje) ter o varčevanju z vodo (zapiranje pip). Ugotavljali so, kako pride voda v naše pipe in se pogovarjali, zakaj je tako dragocena. Prišli so do sklepa, da moramo z vodo varčevati in skrbno zapirati pipe v kopalnici. Ugotavljali smo, da je naša voda pitna in da nimajo po svetu vsi te sreče. Starši so si vse naše zanimivosti ob poskusih z vodo pogledali v igralnici in seveda tudi v eksperimentalnih dnevnikih.

Zaključek

Voda postaja vse bolj dragocena, saj jo ponekod po svetu že primanjkuje, je onesnažena, neprimerna za pitje. Skrbeti moramo za čisto vodo in varčevati z njo! Glede na to, da so dejavnosti z vodo zelo dobro sprejete pri otrocih, smo se odločili, da jih nadaljujemo. Večkrat jim bomo ponudili igro z vodo, pri čemer bodo imeli različne pripomočke, kar

bo bogatilo njihove izkušnje. Ravno tako bomo spoznavali vodo v različnih agregatnih stanjih. Zanimivo bi bilo tudi ugotavljanje, katere snovi v vodi plavajo in katere potonejo. Otrokom dovolimo, da dajo različne pobude in jim omogočamo čim več možnosti za igro z vodo in spoznavanje njenih lastnosti. Tako si bodo pridobili še več novih znanj, izkušenj, spoznanj in upajmo, da jih bodo s pridom uporabljali tudi, ko odrastejo.

Literatura

- Ardley, N.(1997): Spoznavajmo znanost - VODA. Ljubljana, Slovenska knjiga.
- Favreliere, N. (1988): Dežna kapljica. Založništvo tržaškega tiska, Trst.
- Kuščer S. (1997). Voda. Mladinska knjiga.
- Novak H., Žuželj V. in Glogovec V. Z. (2009): Projektno delo kot učni model v vrtcih in osnovnih šolah. Radovljica, Didakta.
- Searle - Barnes, B. (1996): Ta čudovita voda. Založba - Jutro.
- Van Saan, A.(2009): 101 poskus z vodo. Ljubljana, Tehniška založba Slovenije.

